Prof. zw. dr hab. Roman Lasocki
Dziedzina - sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna - instrumentalistyka
Adres do korespondencji:
03-138 Warszawa, ul. Strumykowa 4a m 65
tel. kom: +48 512 27 8181
e-mail: romanlasocki@gmail.com

Warszawa, dnia 25 sierpnia 2016r.

RECENZJA

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Wydział Instrumentalny - pismo z dnia 11 lipca 2016 roku, zlecenie podjęte na podstawie *Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego AM w Gdańsku z dnia 16 lutego 2015 roku oraz z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pana **mgr. Jana Romanowskiego** przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka
- wyznaczenia mej osoby recenzentem

W świetle *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65. poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3)* Rada Wydziału Instrumentalnego posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej *instrumentalistyka*.

Wyniki głosowania Rady Wydziału Instrumentalnego dot. wszczęcia przewodu

Liczba uprawnionych członków Rady	**20** osób
Na posiedzeniu było obecnych uprawnionych	**15**
Oddano głosów ważnych:	**15**
Za wszczęciem przewodu doktorskiego,	**12**

Głosów wstrzymujących się	**3**
Głosów przeciwnych	**0**

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Wyniki głosowania Rady Wydziału Instrumentalnego dot. powołania mej osoby recenzentem

Liczba uprawnionych członków Rady	**18** osób
Na posiedzeniu było obecnych uprawnionych	**13**
Oddano głosów ważnych:	**13**
Za powołaniem mej osoby recenzentem,	**11**
Głosów wstrzymujących się	**2**
Głosów przeciwnych	**1**

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Tytuł pracy doktorskiej Pana **mgr. Jana Romanowskiego** brzmi **„Wpływ historycznej wiedzy oraz dawnych technik wykonawczych na współczesną interpretację koncertów skrzypcowych Jana Sebastiana Bacha".** Nadesłana mi ona została przez Przewodniczącą Rady z pismem datowanym na dzień 11 lipca 2016 roku, informującym o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mnie recenzentem pracy doktorskiej. Do Pisma dołączono protokoły z posiedzeń Rady z dni: 16 lutego 2015 roku oraz z 27 czerwca 2016r oraz następujące dokumenty:

- uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego
- uchwała o wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej kandydata
- wyciąg z protokołu Rady Wydziału Instrumentalnego w dniu 27 czerwca 2016 roku.
- protokoły komisji skrutacyjnej z przeprowadzonych głosowań,
- lista obecności członków Rady Wydziału Instrumentalnego z w/w posiedzeń
- lista członków Rady Wydziału zaliczanych w dyscyplinie artystycznej - ***instrumentalistyka*** do minimum kadrowego,

Podstawowe dane o Kandydacie

Urodzony dnia 14 września 1978 roku Pan Jan Romanowski studia skrzypcowe, uwieńczone dyplomem z wyróżnieniem w dniu 25 czerwca 2001r., odbył w Akademii Muzycznej w Poznaniu, w klasie wybitnego pedagoga prof. Marcina Baranowskiego.
Po ukończeniu studiów mgr Jan Romanowski wykształcenie artystyczne uzupełniał na licznych kursach muzycznych studiując m.in. u Jadwigi Kaliszewskiej i Marcina Baranowskiego.
Mgr Jan Romanowski, jeszcze przed ukończeniem studiów rozpoczął pracę pedagogiczną:

- od 1999 roku jako nauczyciel Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej im. J. Kaliszewskiej w Poznaniu
- w latach 2011 – 2013 z związał się z Akademią Muzyczną im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu
- od roku 2011 do chwili obecnej z Akademią Muzyczną im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy

Jako wykonawca Artysta związany jest stałą działalnością z:

- od 1998 r. jako skrzypek i założyciel Tria TAKLAMAKAN
- od 2005r. wraz z pianistą Michałem Karasiewiczem w duecie ARDENTE

Mimo, iż zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami dorobek artystyczny i pedagogiczny doktoranta nie podlega ocenie, wypada przecież wspomnieć, iż prowadzi On ustawiczną, dość intensywną działalność artystyczną. Jan Romanowski preferuje wyraźnie działalność kameralistyczną: ponad 70 koncertów, z blisko 140 wykazanych w spisie, to występy w Trio TAKLAMAKAN, założonym przez Doktoranta. Mimo braku informacji o wykonanych koncertach symfonicznych Doktoranta, cieszyć może fakt sporej różnorodności repertuarowej Jego wykonań. Artysta wykonuje dzieła pochodzące nieomal z wszystkich epok, jak również uprawia różne gatunki muzycznego odtwórstwa, od muzyki barokowej na ambitnej rozrywkowej skończywszy.

Szacunek budzą efekty działalności dydaktycznej Kandydata. 60 nagród otrzymanych przez wychowanków Jana Romanowskiego, Jego uczniów i studentów, to zważywszy na niezbyt przecież długi staż pedagogiczny Doktoranta, liczba wielce satysfakcjonująca.

Ocena pracy

Pracę doktorską Pana **mgr. Jana Romanowskiego pt.: „Wpływ historycznej wiedzy oraz dawnych technik wykonawczych na współczesną interpretację koncertów skrzypcowych Jana Sebastiana Bacha",** stanowi dzieło artystyczne zarejestrowane na płycie CD wraz z jego opisem, w formie książkowej.

Wykonawstwo muzyki barokowej, w ostatnich dwu dekadach, budzi spore kontrowersje i wywołuje ogromne emocje. Z jednej strony mocno skonsolidowana grupa odtwórców dążąca do maksymalnego zbliżenia się do uzyskania oryginalnego obrazu dźwiękowego wykonywanych dzieł w oparciu o urteksty, wykonawstwo, grę na instrumentach z epoki oraz pogłębione studia stosownych traktatów. Z drugiej zaś strony postawa w założeniu swym uwzględniająca rozwój instrumentu, techniki i technologii gry, nawarstwiania się tradycji wykonawczych oraz doświadczeń artystycznych kolejnych generacji kompozytorów, wykonawców, a także cywilizacyjnego postępu ludzkości. Wobec ostrości sporu wielu wybitnych artystów unika wykonywania dzieł barokowych, pole do ich realizacji pozostawiając, zwłaszcza na początku zaistnienia naszkicowanego tu procesu, wykonawcom słabszym, bądź miernym usiłującym zagospodarować powstałą niszę. W tym kontekście próba przedstawienia kompletu koncertów Jana Sebastiana Bacha, wykonanych na instrumencie współczesnym z towarzyszeniem zespołu instrumentów barokowych wydaje mi się cenna i oryginalna, i już choćby tylko jako głos w dyskusji, której stanowisk ze strony rodzimych wykonawców, w mym odczuciu, bardzo brakuje.

Dzieło artystyczne to zarejestrowane na CD: Koncert skrzypcowy a-moll BWV 1041, Koncert skrzypcowy E-dur BWV 1042, Koncert na dwoje skrzypiec d-moll BWV 1043. Wykonawca wydaje się być znakomicie przygotowany teoretycznie do przedstawienia wyrazistej i homogenicznej koncepcji własnej w oparciu o głęboką wiedzę zaczerpniętą ze stosownych traktatów, jak gruntownych studiów przedstawianych partytur. Artysta operuje odpowiednio określonym zasobem środków artystycznego wyrazu, wśród których realizowane prze prawą rękę skrzypka: gatunek dźwięku, jego charakter, prowadzenie smyczka i frazowanie budzą szczególne uznanie piszącego te słowa. Być może korzystniejsze warunki akustyczne realizacji nagrania pozwoliłyby na jeszcze większą satysfakcję tej realizacji, która zasługuje na miano w pełni dojrzałej i kompetentnej. Walory pracy lewej ręki Wykonawcy dające się zauważyć głównie przy ocenie dobrej i stabilnej intonacji, zaś drobne usterki przy zmianach pozycji czy odruchowo wprowadzania, bez logicznego uzasadnienia

wibracja dźwięków drobnych na słabych częściach taktu, niczym nie umniejszają bardzo pozytywnego odbioru artystycznej wizji dzieła. Będący wychowankiem Tadeusza Wrońskiego, a po trosze Henryka Szerynga, piszący te słowa dużo wyżej ocenia, skrajne, szybkie części arcydzieł Bacha wykonywane z odpowiednia energią i tryskające charakterystyczną dla nich wspaniałą żywiołowością, natomiast w mniejszym stopniu zachwyca się częściami środkowymi, których pewien niedostatek barokowej, przecież, ale jednak ekspresji przypisuje wspomnianej już powyżej surowej aurze akustycznej nagrania. Dzieło artystyczne stanowiące, w mym mniemaniu, szalenie udaną próbę swoistej konwergencji wykonawstwa par excellence barokowego, ze współczesną techniką gry skrzypcowej przyjmuję z satysfakcją i oceniam wysoko.

Opis dzieła w sposób znakomity koresponduje z wykonanymi i zarejestrowanymi na CD arcydziełami bachowskimi, świadcząc najlepiej o wyjątkowych kompetencjach muzycznych Doktoranta, Jego głębokiej wiedzy oraz znajomości metod i tajników pisania tego typu prac naukowych. Koncepcja pracy jest przejrzysta i w pełni logiczna, a wybór omawianych zagadnień zaświadcza o nadzwyczajnej umiejętności stawiania i rozwiązywania dziesiątków skomplikowanych problemów z obszaru technologii gry skrzypcowej w służbie realizacji artystycznych wizji tworzonych świadomie i celowo. Być może w tym wyjątkowym darze szczegółowej analizy tak przecież licznych problemów dotyczących odtwórstwa okresu Baroku, a także zdolności do tworzenia trafnej syntezy zawdzięczamy liczne sukcesy dydaktyczne mgr. Jana Romanowskiego.

Niech mi wolno będzie z recenzenckiego obowiązku odnotować drobne uproszczenie, z którym trudno pogodzić się w poważnej, naukowej dysertacji, a mianowicie przypisanie Feliksowi Mendelssohnowi-Bartholdyemu nieomal wyłączności w przywróceniu ludzkości spuścizny J.S. Bacha. Drobiazg ów w niczym nie umniejsza niezwykle pozytywnej oceny opisu pracy, ze szczególnym podkreśleniem słuszności tezy, iż głównym zadaniem współczesnych wykonawców dzieł Bacha jest nie tyle zakup instrumentu z epoki, ile sprawa pogłębienia wiedzy dotyczącej zasad barokowego odtwórstwa.

Opis dzieła przyjmuję z satysfakcją.

Konkluzja

Zarówno praca, nagranie kompletu koncertów skrzypcowych Bacha na współczesnym instrumencie z towarzyszenie zespołu instrumentów barokowych, jak i opis stanowią

oryginalną i udaną próbę stworzenia koncepcji odtwórczej. Koncepcji, dodajmy, których deficyt, wobec narastania ciężaru zjawiska, wydaje się być szczególnie dotkliwy. Magister Jan Romanowski w sposób wzorowy w swej dysertacji rozwiązuje wszelkie problemy dotyczące tych zagadnień. Praca doktorska mgr. Jana Romanowskiego rozwiązuje zagadnienia zawarte w temacie w sposób całkowicie oryginalny, zaś Doktorant wykazuje się głęboką wiedzą i zdolnością do prowadzenia samodzielnej pracy artystyczno-naukowej.

Pracę doktorską mgr. Jana Romanowskiego przyjmuję bez zastrzeżeń.

Prof. zw. dr hab. Roman Lasocki